

Doc. dr. Gintarė Judžentytė-Šinkūnienė	ORCID ID 0000-0001-9503-7196
Erdvės raiška lietuvių ir latvių kalbose	The Linguistic Expression of Space in Lithuanian and Latvian
<p>Erdvės raiška lietuvių ir latvių kalbose yra aktuali ir perspektyvi tema, leidžianti atskleisti šių kalbų vietos raiškos / erdvės konceptualizavimo būdus: ji atveria galimybę nagrinėti santykius tarp erdvinės struktūros ir kalbinės raiškos, tarp konceptualios vietos reprezentacijos ir jos kalbinės realizacijos skirtinguose kalbos lygmenyse, taip pat tarp deiktinio centro, kalbėtojo perspektyvos ir situacinio konteksto.</p> <p>Erdvės raiškos tyrimai reikšmingai prisideda prie kalbos semantinės ir pragmatinės sistemos aprašymo; teorinių modelių, aiškinančių, kaip kalboje struktūruojamos, organizuojamos ir interpretuojamos erdvės reikšmės, kūrimo ir tikrinimo; kalbinės variacijos ir kaitos tyrimų; taip pat prie lyginamosios ir tipologinės kalbotyros plėtos. Tokio pobūdžio tyrimai plečia filologinių tyrimų lauką, į vientisą sistemą integruodami morfologiją, semantiką ir pragmatiką, taip pat jungdami sinchroniją su diachronija.</p> <p>Tarpkryptiniu požiūriu dažnai kognityvinės lingvistikos paradigmoje plėtojami erdvės raiškos tyrimai jungia lingvistinę analizę su psicholingvistiniais ir antropologiniais požiūriais, o metodologiniu lygmeniu integruojami lingvistikos, psichologijos ir informacinių technologijų metodai, leidžiantys atskleisti, kaip erdvės kategorijos kalboje atspindi konceptualius pasaulio suvokimo modelius ir patirtinius orientacijos principus.</p> <p>Tarptautinių tyrimų kontekste erdvės raiška laikoma viena centrinių semantikos ir pragmatikos problemų, plačiai nagrinėjama tipologiniu, kognityviniu ir eksperimentiniu požiūriu. Archajiškais struktūriniais bruožais ir unikalia deiktine sistema išsiskiriančios baltų kalbos galėtų suteikti ypač</p>	<p>The linguistic expression of space in Lithuanian and Latvian is a timely and promising research topic, offering insight into how these languages encode spatial relations and conceptualise location. It enables the investigation of links between spatial structure and linguistic form, between conceptual representations of place and their realisation across linguistic levels, and between the deictic centre, the speaker’s perspective, and situational context.</p> <p>Within philology, research on spatial expression—including spatial deixis—contributes to the description of the semantic–pragmatic system of language and to the development and empirical testing of theoretical models explaining how spatial meanings are structured and interpreted. It also supports the study of linguistic variation and change and advances comparative and typological linguistics by integrating morphology, semantics, and pragmatics within a coherent analytical framework and by linking synchronic and diachronic perspectives.</p> <p>Despite extensive international research on spatial encoding from typological, cognitive, and experimental perspectives, Baltic languages remain comparatively underrepresented in broader cross-linguistic discussions of spatial deixis and orientation strategies. By focusing on Lithuanian and Latvian—languages characterised by archaic structural features and a distinctive deictic system—this research can provide high-value empirical evidence for cross-linguistic comparison and contribute to refining universal models of spatial conceptualisation.</p>

vertingų duomenų tarpkalbiniam palyginimui, patikslinti universalūs erdvės konceptualizavimo modelius.	
--	--